

Tornar a casa. La conversió en la Bíblia

Agustí Borrell

Carmelita descalç. Professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

---

Una de les pàgines més conegudes i admirades dels Evangelis és la que se sol anomenar la paràbola del fill pròdig (Lluc 15,11-32), la història de dos germans, el que se'n va de casa i ho malgasta tot, i el que es queda a casa però hi viu com si fos un treballador. I sobretot, del pare que manté el caliu de la llar i l'amor als fills fins al final. Tema central de la paràbola és la conversió, i l'alegria que provoca el retorn del qui s'havia allunyat. L'evangelista la situa com a resposta de Jesús als qui li retreuen que s'acosti als pecadors (Lluc 15,1-2). El fill petit que es queda sense res i emprèn el camí de retorn, retroba a casa l'afecte i l'alegria que ja havia oblidat, hi retroba la vida que havia llençat. És així perquè hi retroba primer de tot el pare, que l'acull, que l'estava esperant, que l'estimava i el continua estimant.

Tota la història bíblica es pot entendre com l'esperança indefallent del Pare-Déu que desitja que els seus fills tornin a casa. A l'inici de tot, amb la creació, Déu prepara una llar per a l'home i la dona, creats a imatge d'ell. En el paradís, hi ha tot el que la humanitat necessita per a viure en pau, en una relació de respecte i llibertat, en un ambient de veritable amor. Tanmateix, Adam —l'home— vol trencar els lligams, pensant que són un límit quan de fet són una ajuda imprescindible. L'home deixa els braços amorosos que li donaven confiança i seguretat, que li permetien créixer i ser feliç. Adam és el fill petit que se'n va de casa. Vol l'herència per sentir-se independent,

i el que fa és rebutjar la vida de la llar, la familiaritat amb Déu i amb els altres. Acaba fora de casa seva. A partir d'aleshores patirà l'escassetat i sentirà l'enyorança del paradís. Viurà errant, sense acabar de trobar la seva pàtria. Serà estranger a tot arreu.

Tornar a l'amor de Déu

La crida a la conversió és constant al llarg de la Bíblia. I s'expressa com una invitació a tornar a casa, a tornar a Déu. En l'Antic Testament, la paraula més típica per a parlar de conversió és el terme hebreu *šûb*, «tornar». Convertir-se vol dir canviar de conducta, apartar-se del mal camí, emprendre una altra direcció...; Jeremies diu als israelites de part de Déu: «Convertiu-vos del mal camí, seguïu la bona ruta i milloreu la vostra conducta» (Jeremies 18,11). Convertir-se significa deixar els ídols i retornar cap a Déu; Ezequiel proclama davant dels qui adoren altres déus: «Això us ordena el Senyor, Déu sobirà: Convertiu-vos, allunyeu-vos dels vostres ídols, aparteu la mirada de totes les vostres abominacions» (Ezequiel 14,6).

Convertir-se és, doncs, abandonar la idolatria, és complir els manaments... Però, de fet, la veritable conversió és retornar a l'amor de Déu. L'aliança entre Déu i el seu poble d'Israel és expressada sovint amb el llenguatge de l'amor de parella. Conseqüentment, la idolatria, que és infidelitat a l'aliança, es formula en termes d'adulteri i de prostitució. Essent així, resulta lògic que la conversió es presenti com un retorn al primer amor. En aquest sentit, el text més eloqüent és el llibre d'Osees, el profeta convertit en paràbola vivent de l'amor apassionat de Déu al seu poble infidel. En la vida i les paraules d'Osees, Déu expressa el desig de reconquerir l'amor dels israelites, malgrat la gravetat de la seva infidelitat: «Jo la seduiré, la portaré al desert i li parlaré al cor» (Osees 2,19). Déu no vol repudiar el seu poble idòlatra, sinó que vol aconseguir que reaccioni i arribi a dir: «Me'n torno al meu primer marit, amb qui estava millor que no pas ara» (Osees 2,9). Les crides a prendre consciència de la pròpia infidelitat i a correspondre a l'espòs enamorat es repeteixen:

Tota la història bíblica es pot entendre com l'esperança indefallent del Pare-Déu que desitja que els seus fills tornin a casa. A l'inici de tot, amb la creació, Déu prepara una llar per a l'home i la dona, creats a imatge d'ell.

«Israel, torna al Senyor, el teu Déu! La teva culpa t'ha fet ensopagar» (Osees 14,2).

Anys més tard, també Jeremies, el profeta de la nova aliança, usa imatges semblants per a transmetre la mateixa convicció: malgrat les infidelitats constants del seu poble, Déu li dona una oportunitat i una altra perquè retorni cap a ell. Sempre amb un llenguatge de relacions familiars: «Jo em deia: Com m'agradaria de comptar-te entre els fills...! Jo pensava que m'anomenaries pare i no t'apartaries de mi. Però vosaltres, gent d'Israel, m'heu estat infidels, com una dona és infidel al seu marit... Torneu, fills deslleials, i jo guariré la vostra apostasia» (Jeremies 3,19-20.22). La invitació a tornar es manté amb insistència. La porta de casa resta sempre oberta, i la possibilitat de gaudir novament del caliu de la llar és permanent: «Israel, si vols tornar, torna cap a mi. T'ho dic jo, el Senyor. Si treus del meu davant els cultes abominables, no hauràs d'anar errant d'un lloc a un altre» (Jeremies 4,1).

Vista globalment, la història sencera de l'Israel de l'Antic Testament es pot explicar des d'aquesta perspectiva. Déu l'ha escollit, se li ha revelat, ha establert amb ells un pacte d'amor i de fidelitat, farcit de promeses i de benediccions. En el plantejament potser simplista però ben pedagògic de la historiografia israelita, quan el poble s'ha mantingut fidel a l'aliança, tot li ha anat bé, i en canvi, quan s'ha apartat de Déu, li han passat tota mena de desgràcies i, sobretot, s'ha trobat desemparat, sense territori propi, amb la terra ocupada pels enemics o, pitjor encara, exiliat. És a dir, en qualsevol cas, fora de casa.

L'experiència dolorosa de l'exili a Babilònia és rellegida amb aquesta idea de fons. Déu havia donat a Israel una terra perquè hi residís en pau i en llibertat, els havia tret de l'esclavatge d'Egipte i els

La veritable conversió és retornar a l'amor de Déu. L'aliança entre Déu i el seu poble d'Israel és expressada sovint amb el llenguatge de l'amor de parella. Consegüentment, la idolatria, que és infidelitat a l'aliança, es formula en termes d'adulteri i de prostitució.

havia conduït a la terra promesa: els havia ofert una llar. I com Adam amb el paradís, ells se l'havien deixada perdre. Fidel a la seva manera de ser i d'actuar, i més enllà de la lletra del pacte, Déu espera amb deler la conversió del poble per poder-los acollir novament a la seva terra, a casa: «Però si després us convertiu a mi i compliu els meus manaments i els poseu en pràctica, us tornaré a reunir, encara que estigieu escampats fins a l'horitzó, i us portaré al lloc que he escollit perquè hi habiti el meu nom» (Nehemies 1,9).

L'esplèndida conclusió de la segona part del llibre d'Isaïes anuncia la fi de l'exili com un regal de Déu, que fa possible el retorn: «Sortireu de Babilònia cridant de goig, i us conduiran en pau a casa vostra» (Isaïes 55,12). Tot el capítol és un cant a la bondat de Déu, que espera la conversió dels qui s'han allunyat: «Que l'injust abandoni el mal camí, i el malèfic, les seves intencions! Que tornin al Senyor, que és compassiu, al nostre Déu, tan generós a perdonar!» (Isaïes 55,7). Si no fos per l'anacronisme, gairebé hi podríem entreveure un ressò de la paràbola del fill pròdig, amb Israel que es comporta com el fill petit que malgasta inútilment els seus béns cercant una satisfacció que tan sols es pot tenir a casa: «Per què gasteu els diners comprant un pa que no alimenta i malgasteu el vostre sou en menjars que no satisfan? Si m'escolteu, menjareu cosa bona, tastareu amb gust el bo i millor. Estigueu atents, veniu a mi. Escolteu-me i viureu!» (Isaïes 55,1-3).

Allò que resulta sorprenent és l'actitud de Déu, que no es mou amb criteris de legalitat i de justícia. Quan el poble que ha fet amb ell un pacte de fidelitat mútua s'allunya, ell no trenca els lligams, no desfà l'aliança. Es comporta com el pare o la mare que no saben ni poden deixar d'estimar el fill, encara que ell no reconegui aquest amor

El profeta Joel crida els israelites a la conversió amb aquest argument: «Convertiu-vos al Senyor, el vostre Déu, que és compassiu i benigne, lent per al càstig i ric en l'amor, i que es desdiu de fer el mal».

ni sàpiga correspondre-hi. Déu espera sempre el retorn, el canvi, la conversió. Fins al punt que, mentrestant, qui «es converteix» és ell mateix. Certament, ell no s'ha de penedir mai d'haver fet el mal, no ha de retornar al camí del bé o de la fidelitat. Tanmateix, sovint es diu que ell «es desdiu» de fer el mal, és a dir, d'imposar al poble el càstig que mereixeria, o que fins i tot tenia ja decidit.

Aquesta característica de Déu constitueix la invitació més decidida a tornar cap a ell. El profeta Joel crida els israelites a la conversió amb aquest argument: «Convertiu-vos al Senyor, el vostre Déu, que és compassiu i benigne, lent per al càstig i ric en l'amor, i que es desdiu de fer el mal» (Joel 2,13). Una descripció de Déu que gairebé és un *ritornello* en els escrits bíblics (vegeu Èxode 34,6; Jonàs 4,2; Salm 86,15; 103,8; 111,4; 116,5; 145,8, etc.). Quan els habitants de Nínive reaccionen després de la predicació de Jonàs, es diu que «Déu va veure que de fet havien renunciat al seu mal camí. Llavors li va saber greu de fer-los el mal que havia anunciat, i se'n va desdir» (Jonàs 3,10). Per cert que l'únic que no s'alegra en aquest cas és el profeta, que es pensava que anunciava el càstig de Déu als ninivites i en realitat els portava la crida a la conversió i l'oferta del perdó diví.

Decididament, el missatge que transmet l'Antic Testament és que Déu està sempre a punt per a acollir el qui retorna a ell. Jeremies posa en boca de Déu aquesta afirmació: «Si alguna vegada he amenaçat d'arrençar, enderrocar i destruir un poble o un reialme, però aquell poble ha desistit de fer el mal que havia motivat la meva amenaça, jo també m'he desdit del mal que tenia decidit contra ells» (Jeremies 18,7-8). En el fons és així perquè allò que Déu vol per a tot-hom és la vida, i sap que lluny d'ell la humanitat no la troba; el profeta Ezequiel ho recull en un text emblemàtic: «Jo, el Senyor, Déu

sobirà, afirmo i juro que no m'agrada la mort del malvat. El que jo vull és que abandoni el seu mal camí i que visqui. Convertiu-vos, deixeu de seguir els mals camins! Per què heu de voler morir, poble d'Israel?» (Ezequiel 33,11).

La crida de Jesús a convertir-se i creure

El pare de la paràbola es queda a casa, mantenint viu el caliu de la llar. Observa un dia i un altre l'horitzó esperant el retorn del fill que se'n va anar. Jesús explica la paràbola per justificar el seu acostament als pecadors. Déu actua així; no tanca la porta perquè el qui se n'ha anat no pugui tornar a entrar, sinó que la manté sempre oberta. Més encara, ell mateix surt a l'encontre del qui torna. O més encara, va a buscar els qui estan lluny. Immediatament abans de la paràbola del fill pròdig hi ha les dues petites paràboles de l'ovella perduda i de la dracma perduda (Lluc 15,3-10): el pastor que ha perdut una ovella no es resigna a abandonar-la ni espera que torni sola, sinó que deixa les altres noranta-nou i se'n va a buscar la perduda; la dona que ha perdut una moneda no es conforma ni espera que aparegui un dia per casualitat, sinó que es posa a escombrar la casa fins que la troba.

Són imatges del nou pas endavant de Déu en la seva relació amb la humanitat: ara no tan sols té la porta de casa oberta, esperant pacientment el retorn dels fills que se n'han anat, sinó que en Jesús ell mateix va a buscar-los allà on es trobin. L'acostament de Jesús als pecadors és un dels gestos més representatius de la seva activitat, i també dels més sorprenents i escandalosos, i, per això mateix, dels més criticats. Jesús s'acosta als pecadors i els convida a anar amb ell, a fer-se deixebles seus. Així ho fa amb Leví, el recaptador d'impostos (Lluc 5,27), que, com a tal, era considerat impur i pecador per la societat jueva del seu temps. Leví segueix Jesús, i el primer que fa és preparar un gran banquet a casa seva: una altra imatge de festa i d'alegria familiar. Quan arriba la previsible crítica dels fariseus i dels mestres de la Llei, Jesús situa la seva actuació en l'àmbit de la crida a la conversió: «El metge, no el necessiten els qui estan sans, sinó els qui

L'Evangelí de Marc situa la crida a la conversió en el centre del missatge de Jesús: «Després que Joan fou empresonat, Jesús anà a Galilea i anunciava la bona nova de Déu. Deia: “S'ha complert el temps i el Regne de Déu és a prop. Convertiu-vos i creieu en la bona nova”».

estan malalts. No he vingut a cridar els justos a convertir-se, sinó els pecadors» (Lluc 5,31-32).

Una escena igualment il·luminadora, també de l'evangelí de Lluc, és la de Zaqueu, un altre cobrador d'impostos que s'ha enriquit injustament gràcies al seu ofici (Lluc 19,1-10). Sense que hi figuri la paraula 'conversió', tot l'episodi és una història de conversió plena. Zaqueu s'acosta a Jesús d'amagat i es manté a una certa distància, però és Jesús qui fa el pas definitiu i li parla directament. El trobament personal amb Jesús provoca en Zaqueu la transformació del cor que porta al canvi de comportament. Com en el cas de Leví, Jesús va a casa d'ell, i és allí on es realitza la relació de família. Ja no cal ni tan sols que el fill que s'havia allunyat retorni a la casa del pare; ara la casa del qui es converteix esdevé lloc familiar, lloc de trobament amb si mateix i amb Déu. La casa de Zaqueu és àmbit i és objecte de conversió i, per tant, de salvació; Jesús proclama: «Avui ha entrat la salvació en aquesta casa; perquè també aquest home és fill d'Abraham. El Fill de l'home ha vingut a buscar i salvar allò que s'havia perdut» (Lluc 19,9-10).

La missió del Fill és restablir la relació d'amor entre Déu i aquells que l'han perduda. És a dir, ell porta la salvació, i, per tant, convida a acollir-la. En el seu primer resum sintètic de l'activitat de Jesús, l'Evangelí de Marc situa la crida a la conversió en el centre del seu missatge: «Després que Joan fou empresonat, Jesús anà a Galilea i anunciava la bona nova de Déu. Deia: «S'ha complert el temps i el Regne de Déu és a prop. Convertiu-vos i creieu en la bona nova»» (Marc 1,14-15; vegeu Mateu 4,17). La formulació del text relaciona l'anunci del Regne, nucli de la predicació de Jesús, amb la crida a la conversió, reacció adequada i necessària per a entrar en el Regne. Al

mateix temps, relaciona directament la conversió amb la fe en la bona nova, amb l'acolliment creient de l'evangeli: convertir-se vol dir creure en Jesús i en el seu ensenyament, confiar plenament en ell.

Jesús busca els pecadors, s'alegra quan acullen la seva proposta i fa festa amb ells. I al contrari, es lamenta quan la reacció és de tancament o de rebuig, quan no hi ha espai per a la conversió. Això passa amb algunes ciutats galilees, que senten les dures paraules de Jesús: «Ai de tu, Corazín! Ai de tu, Betsaida! Si a Tir i a Sidó s'haguessin fet els miracles que vosaltres heu vist, ja fa temps que, en senyal de penediment, s'haurien posat cendra i vestits de sac i s'haurien convertit» (Mateu 11,20). La conversió és important en el programa de Jesús. Ell ve a portar la reconciliació, i no és possible que es faci realitat sense un canvi d'actitud, sense un retorn a l'amistat amb Déu i a la confiança en ell.

Convertir-se a la fe en Crist

En els Fets dels Apòstols, la conversió és un tema cabdal. A primera vista es podria pensar que es parla simplement de la conversió al cristianisme per part dels qui reben l'anunci dels apòstols sobre Jesús i l'evangeli. De fet, no es parla amb aquest llenguatge. No es tracta tant de canviar de religió com de creure en Jesús i de centrar tota la vida en ell. Això afecta en primer lloc els jueus, als quals no es demana pas d'abandonar la fe en el Déu d'Israel ni les pràctiques religioses. I de mica en mica també als pagans, en la mesura que el cristianisme es va obrint a un plantejament totalment universalista.

El dia de Pentecosta, després de rebre l'Esperit Sant, Pere adreça a la multitud present a Jerusalem un discurs abrindat, on intenta convèncer els seus oients que tot el que ha succeït amb Jesús de Natzaret forma part del pla de Déu i correspon al que deien les Escriptures. Els anuncia, sobretot, que aquest Jesús que ells han vist morir en la creu, Déu l'ha ressuscitat i l'ha constituït Senyor i Messies. Els qui senten les paraules de Pere resten impressionats, i pregunten de seguida: «Germans, què hem de fer?»». La resposta és immediata i concreta:

Quan senten explicar el que ha succeït amb Corneli, els apòstols reconeixen: «Ara veiem que Déu ha fet també als pagans la gràcia de la conversió que porta a la vida» (Ac 11,18).

La «conversió dels pagans» porta alegria als creients.

«Convertiu-vos, i que cada un de vosaltres es faci batejar en el nom de Jesucrist per obtenir el perdó dels pecats, i així rebreu el do de l'Esperit Sant» (Fets 2,38). La invitació a convertir-se es repetirà en els capítols següents, ambientats encara a Jerusalem i amb els jueus com a destinataris: «Ara, doncs, penediu-vos i convertiu-vos, perquè si-guin esborrats els vostres pecats... és per a vosaltres, en primer lloc, que Déu ha ressuscitat el seu Servent i us l'envia com a benedicció, si cadascú es converteix de les seves maldats» (Fets 3,19.26).

Aviat els mateixos apòstols aniran descobrint, no sense sorpresa, que fins i tot els no jueus acullen la predicació evangèlica i creuen en Jesús. També per als pagans són obertes les portes de la conversió, que abans que una decisió personal és un do de Déu. Quan senten explicar el que ha succeït amb Corneli, els apòstols reconeixen: «Ara veiem que Déu ha fet també als pagans la gràcia de la conversió que porta a la vida» (Ac 11,18). La «conversió dels pagans» porta alegria als creients (Fets 15,3), si bé també serà motiu de polèmica entre els diversos sectors de l'Església naixent, els uns defensors de la tradició jueva i els altres més oberts a la missió universal.

A Atenes, on no tindrà gaire èxit, Pau, convertit ja en apòstol de tots els pobles, expressa la consciència que la crida a la conversió és oferta a tothom sense excepcions: «Així, doncs, ara Déu passa per alt els temps viscuts en la ignorància i fa saber als homes que tots i a tot arreu s'han de convertir» (Fets 17,30). Pau mateix, en el seu discurs de comiat als responsables de l'església d'Efes, resumeix la seva activitat apostòlica i assegura que ha predicat en públic i en privat, «insistent tant a jueus com a grecs que es convertissin a Déu i creguessin en Jesús, nostre Senyor» (Fets 20,21). En la seva defensa davant el rei Agri-

pa dirà una cosa semblant: «he predicat, primer a Damasc i a Jerusalem, després per tot el país dels jueus, i finalment als pagans. Els he anunciat que havien de penedir-se i convertir-se a Déu i donar els fruits que demana la conversió» (Fets 26,20). Aquest programa de crida universal a la conversió, començant pels jueus i fins a arribar a tota la humanitat, és el que, segons Lluc, Jesús ressuscitat havia deixat als seus apòstols: «cal predicar en nom d'ell a tots els pobles la conversió i el perdó dels pecats, començant per Jerusalem Vosaltres en sou testimonis» (Lluc 24,47-48).

En els Fets dels Apòstols, una expressió freqüent per a indicar l'acceptació de la fe cristiana és «convertir-se al Senyor» (Fets 9,35; 11,21), o bé «convertir-se a Déu» (Fets 15,19), de vegades amb l'afegit «convertir-se dels ídols al Déu viu» (Fets 14,15). En tots aquests casos, el terme grec usat és *epistrephō*, que significa pròpiament «tornar» o «girar-se»; de fet, en el mateix NT és usat de vegades amb aquest sentit purament local (vegeu Mateu 12,44; 24,18; Marc 5,30; 8,33; 13,16; Lluc 2,39; Joan 21,20). Es fa patent novament amb evidència que la conversió suposa el retorn a Déu i comporta retrobar el vincle perdut amb ell.

Sant Pau: quina mena de conversió?

El cas més paradigmàtic de conversió en els inicis del cristianisme és, òbviament, el de Saule de Tars, que esdevé l'apòstol Pau. La seva conversió és vista com la més sorprenent i espectacular, ja que ell passa de ser un fariseu intransigent, perseguidor violent dels primers cristians, a ser un cristià convençut i el missioner més actiu de l'evangeli. La seva famosa «caiguda del cavall» en el camí de Damasc ha restat impresa en l'imaginari popular i ha estat àmpliament reproduïda en la història de l'art, amb representacions tan espectaculars com la de Caravaggio. Tanmateix, és prou sabut que el cavall és un element anecdòtic o llegendari, del qual no es parla en la Bíblia. De fet, la Bíblia tampoc no parla en cap moment de conversió en el cas de Pau!

La famosa «caiguda del cavall» de Pau en el camí de Damasc ha restat impresa en l'imaginari. És prou sabut que el cavall és un element anecdòtic o llegendari, del qual no es parla en la Bíblia. De fet, la Bíblia tampoc no parla en cap moment de conversió en el cas de Pau!

Els Fets dels Apòstols recullen fins en tres ocasions el relat del moment en què es produeix en Pau l'experiència decisiva (Fets 9,1-19; 22,3-16; 26,9-18). Cada narració té la seva perspectiva particular, si bé hi ha una coincidència fonamental en els elements més importants. Lluc recorda l'esdeveniment com una aparició sobtada de Jesús ressuscitat a Saule, descrita amb les característiques d'una teofania, i que porta Saule a creure en Jesús, a fer-se batejar i a viure des d'aquell moment com a cristià i com a predicador entusiasta de l'evangeli.

En les seves cartes, Pau mateix es refereix en algunes ocasions a aquest moment central de la seva vida. També ell en parla en definitiva com d'un encontre personal amb Crist ressuscitat. Quan presenta als corintis la llista dels primers testimonis de la resurrecció, se situa ell mateix en darrer lloc però amb ple dret: «Finalment, al darrer de tots, com a un que neix fora de temps, se'm va aparèixer també a mi» (1Corintis 15,1). En altres ocasions també assegura que ha «vist» el Senyor (1Corintis 9,1). En el text més detallat sobre aquest tema, assegura que Déu li va «revelar el seu Fill» (Gàlates 1,16); tot seguit hi afegeix la finalitat d'aquesta revelació personal: «perquè jo l'anuncies als pagans» (Gàlates 1,16). La presenta, doncs, com una manifestació divina amb vista a una missió. De fet, la descripció que Pau fa de la seva experiència en la Carta als Gàlates s'assembla més a un relat de vocació que a un relat de conversió.

Un element fonamental en l'experiència personal de Pau, que després esdevindrà un dels pilars de la seva reflexió teològica, és la iniciativa gratuïta de Déu. El trobament de Pau amb Crist es produeix no pas perquè ell ho hagi merescut o ho hagi descobert amb la seva recerca, sinó perquè Déu ha volgut. Pau subratlla que Déu el va

cridar «per la seva gràcia» (Gàlates 1,15), que li va revelar el seu Fill «quan a ell li semblà bé» (Gàlates 1,16), es presenta com a «cradat per voler de Déu a ser apòstol de Jesucrist» (1Corintis 1,1), quan recorda que Crist ressuscitat se li va aparèixer també a ell, afegeix: «per gràcia de Déu sóc el que sóc» (1Corintis 15,10), etc.

És evident que Pau experimenta un canvi profund. Tanmateix, no el podem qualificar estrictament com una conversió. Pau no és un ateu o un agnòstic que comenci a creure en Déu. No es pot dir ni tan sols que canviï de religió. Pau no abandona el judaisme, ben al contrari. Ell se sent i se sentirà sempre membre del poble d'Israel. No deixa de creure en el Déu de l'Antic Testament, el que s'havia revelat a Moisès en el Sinaí i havia establert amb Israel una aliança. És per fidelitat a la seva fe de sempre, la del poble jueu, que Pau esdevé cristià. Si bé en un primer moment havia rebutjat la pretensió dels primers cristians perquè la considerava una amenaça per a la fe d'Israel, ara s'adona amb evidència que en Jesús mort i ressuscitat hi ha la plenitud de la revelació de Déu i el compliment de totes les seves promeses.

El veritable canvi que es produeix en Pau té relació amb Jesús. Si abans el considerava un malfactor que havia mort en una creu, ara sap que Déu l'ha ressuscitat; si abans el tenia per una entelèquia dels seus seguidors, ara ha descobert que era el Messies enviat per Déu; si abans el veia com un perill per al seu poble d'Israel, ara ha descobert que és el salvador de tota la humanitat. I sobretot, si abans el tenia per un personatge del passat que calia oblidar, ara el sent vivent i proper, present en el seu mateix interior. Lògicament, a partir d'aleshores la forma de viure la fe canvia completament en Pau. Des de la seva experiència en el camí de Damasc, tot passa per Crist, tot està centrat en ell. Pau és i se sent plenament jueu, membre del poble elegit, però un cop ha descobert el Crist sap que res no s'hi pot comparar. Després d'haver fet la llista de tots els seus «títols» com a israelita, exclama amb èmfasi: «Però aquestes coses que per a mi eren guanys, pel Crist les he considerades pèrdues. Més encara, tot ho considero una pèrdua, comparat amb el bé suprem que és conèixer Jesucrist, el meu Senyor» (Filipencs 3,7-8).

“ La conversió és causa d'alegria. Els encontres de Jesús amb els pecadors solen acabar amb un banquet de celebració. Les paràboles del capítol 15 de Lluc posen l'accent en l'alegria de Déu quan algú es converteix.

Si el procés de Pau és aquest, és evident que a ell resulta difícil de relacionar-lo amb el fill petit de la paràbola llucana. Ell no és pas algú que s'ha allunyat de casa i ha malgastat l'herència fins que ha hagut de tornar a demanar ajuda al pare. Pau ha viscut sempre a la casa del pare, mai no s'ha apartat de la fe d'Israel en el Déu de l'aliança. En canvi, potser resulta que Pau s'assembla al fill gran, el que sense haver-se mogut de casa necessita la conversió tant o més que el fill petit. Perquè a casa hi era físicament, però en el seu cor no hi entrava el caliu de la llar; externament era fill, però considerava el seu pare com un empresari. Pau havia après a relacionar-se amb Déu des d'una espiritualitat de les normes i dels mèrits, el veia com el Déu just i impassible que aplica estrictament a cadascú allò que li correspon. I en Jesucrist va descobrir el rostre misericordiós de Déu. Va entendre que havia arribat el temps de passar de la llei a la llibertat, el temps de deixar de ser esclaus i viure plenament com a fills; així ho proclama amb vehemència als gàlates que no acaben de comprendre la novetat de l'evangeli: «quan va arribar la plenitud del temps, Déu envià el seu Fill, nascut d'una dona, nascut sota la Llei, perquè rescatés els qui vivíem sota la Llei i rebéssim la condició de fills» (Gàlates 4,4-5).

A partir de Jesucrist, tothom és cridat a viure com a fill de Déu, tant els qui eren lluny de la llar com els qui vivien a casa amb mentalitat de servents, tant els pagans com els jueus. En el llenguatge paulí, no es tracta tant de tornar a casa com d'esdevenir un mateix casa de Déu, el seu lloc de residència. Déu mateix es fa present en els creients per mitjà del seu Esperit: «l'Esperit de Déu habita en vosaltres, i si algú de vosaltres no tingués l'Esperit de Crist, no seria de Crist» (Romans 8,9). No cal ni tan sols tornar a casa, n'hi ha prou d'acollir el Déu que s'ha acostat a nosaltres, de manera que el propi interior es-

devingui el seu lloc de residència, la llar on viure el caliu de l'amor familiar, on sentir-se fills i tractar Déu com a Pare: «Perquè vosaltres no heu rebut un esperit d'esclaus que us faci tornar a caure en el temor, sinó l'Esperit que ens ha fet fills i ens fa cridar: “*Abba*, Pare!”» (Romans 8,15).

Conclusió

La conversió és causa d'alegria. Els encontres de Jesús amb els pecadors solen acabar amb un banquet de celebració. Les paràboles del capítol 15 de Lluc posen l'accent en l'alegria de Déu quan algú es converteix. Quan el fill petit torna a casa, la primera reacció del pare és matar el vedell gras i preparar un àpat festiu, amb l'argument que «aquest fill meu era mort i ha tornat a la vida, estava perdut i l'hem trobat» (Lluc 15,24).

La gran revelació de Jesús és que Déu és Pare i nosaltres som fills, destinats a viure en l'ambient familiar de la casa paterna. Trencant el lligam amb el Pare que ens estima i ens dóna la vida, perdem la nostra identitat, malgastem l'herència i acabem morint. La conversió cristiana consisteix a trobar-se amb Jesús i començar a viure com ell i amb ell. La preocupació del Nou Testament no és tant que tothom es faci cristià, sinó que tothom conegui l'amor de Déu manifestat en Jesucrist i respongui personalment a aquest amor. Convertir-se és sentir-se estimat i respondre a l'amor per recobrar l'alegria i la vida.

El resultat de la conversió és la convivència joiosa amb Jesús; tal com ho expressa el llibre de l'Apocalipsi: «Jo reprenc i corregeixo tots aquells que estimo. Sigues, doncs, zelós i converteix-te. Mira, sóc a la porta i truco. Si algú escolta la meva veu i obre la porta, entraré a casa seva i soparé amb ell, i ell amb mi» (Apocalipsi 3,19-20).